

İSLAM'DA İBADETİN KAPSAMI

• İslam dininde ibadet denildiğinde namaz, oruç, zekât, hac gibi temel ibadetler anlaşılabilir. İbadet kavramının kapsamı daha geniştir. Yüce Allah'ın rızasını kazanmak amacıyla yapılan her türlü tutum ve davranış ibadet kapsamında değerlendirilir.

• Kuran-ı Kerim'de, insanın Yüce Allah'a kulluk vazifesi olarak ibadet etmek için yaratıldığı ifade edilmektedir. İslam dinini kabul etmiş her insan ibadetleri yapmak zorundadır. Yapmadığı zaman İslam dininden çıkmış olmaz ama İslam dinine göre günahkâr kabul edilir.

Not: Akli dengesi yerinde, ergenlik çağına ulaşmış, dinin emir ve yasakları karşısında sorumlu bulunan kişilere Mükellef denilmektedir.

İbadetlerin İlkeleri

a) Kur'an-ı Kerim ve Sünnete Uygunluk

• İslam dininin iki temel kaynağı Yüce Allah'tan gelen vahiy ve peygamberimizin sünnetidir. Kur'an'da namaz kılınmaz emri yer alır ama nasıl namaz kılınacağı anlatılmaz. Biz Müslümanlar namazın nasıl kılınacağını peygamberimizden öğreniriz. Bu yüzden peygamberimizin uygulamasında olmayan bir şekilde ibadet etmek uygun değildir.

b) Niyet

• İbadetin temel amacı, Yüce Allah'ın rızasını, yani hoşnutluğunu kazanmaktır. İbadetler sadece Allah (c.c.) için niyet edilerek yapılır. İnsanların beğenisini kazanmak için yapılan hiçbir ibadetin değeri yoktur.

"Ameller niyetlere göredir..."

(Hadis)

b) İhlas

• Samimiyet ve içtenlik gibi anlamalara gelen ihlas, kişinin ibadetlerini ve bütün kulluk görevlerini sadece Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için yapması, gösterişten uzak durmasıdır.

"Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı hâlde insanlara gösteriş olsun diye malını harcayan kimse gibi, sadakalarınızı başa kakmak ve gönül kırmak suretiyle boşa çıkarmayın..."

(Bakara suresi, 264. ayet)

c) Süreklilik

• İslam dininde ibadetlerin sürekli yapılması esastır. İslam dininin en temel ibadeti olan namaz da bu esas üzerine bina edilmiştir. Namazın sabah, öğle, ikindi, akşam ve yatsı olmak üzere günde beş defa kılınması zorunludur.

d) İtidal

• İtidal, sözlükte, aşırı olmama, ılımlılık, ölçülülük, dengelilik, soğukkanlılık, yeme, içme, giyim ve kuşamda dengeli ve ölçülü olma, israftan ve cimrilikten kaçınma, duygu, düşünce, inanç, ibadet, ahlak ve davranışlardaki denge olarak ifade edilmektedir. İslam dini kişinin davranışlarında ve ibadetlerinde ölçülü olmasını ister.

"Onlar, harcadıklarında ne israf ne de cimrilik edenlerdir. Onların harcamaları, bu ikisi arası dengeli bir harcamadır."

(Furkân suresi, 67. ayet)

İSLAM'DA TEMEL İBADETLER

• İbadet kavramının kapsamı geniş olmakla birlikte; namaz, oruç, zekât, hac ve kurban İslam dininin temel ibadetleridir. İslam dinine giren bir kimse bu ibadetleri belirtilen zamanda ve belirtilen şekilde yapmak zorundadır.

• "İslam beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilah olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın Resulü olduğuna şahitlik etmek, namazı dosdoğru kılmak, zekât vermek, haccetmek ve ramazan orucunu tutmak."

(Hadis)

Gusül, Abdest ve Namaz

• İslam dini temizlik dinidir. Müslümanlardan temiz olunması istenir. Temizlenmenin özellikle ibadetler söz konusu olduğunda bazı özel şekilleri vardır. Bunlar abdest, gusül abdesti ve teyemmümdür.

• İslam dinine göre ergenlik çağına gelmiş Müslümanın bazı özel durumlarda gusül abdesti alması zorunludur. Gusül abdesti almayan bir kişinin ibadetleri yapması mümkün değildir.

• Suyun bulunmadığı, kullanıma uygun olmadığı gibi durumlarda toprak ve toprak cinsinden bir madde ile alınan abdeste de teyemmüm denir.

Gusül ve Abdestin Alınışı

Gusül

• Niyet ettikten sonra sırasıyla; 1. Ağzı yıkamak 2. Burnu yıkamak 3. Bütün vücudu yıkamak

Abdest

• Niyet ettikten sonra sırasıyla; 1. Elleri yıkamak 2. Ağız ve burna su vermek 3. Yüzü yıkamak 4. Kolları dirseklerle beraber yıkamak 5. Baş mesh etmek 6. Kulakları ve boynu mesh etmek 7. Ayakları yıkamak

Teyemmüm

• Niyet ettikten sonra sırasıyla; 1. Elleri toprağa sürüp yüzü mesh etmek 2. Elleri toprağa sürüp kolları mesh etmek

Namazın Hazırlık Şartları

Hadesten Taharet	Abdest, teyemmüm ve gusül olarak temizlenmek
Necasetten Taharet	Namaz kılınan elbiseyi ve yeri temizlemek
Setriavret	Vücudun örtülmesi gereken bazı bölümlerini örtmek
İstikbalikible	Kâbe'nin bulunduğu yöne (kıble) yönelmek
Vakit	Her bir namazı kendi vakti içerisinde kılmak
Niyet	Kılınacak namazın farkında olmak ve amacını bilmek

- Öğretmenlerimiz öğrencileri ile paylaşabilir.
- Bu içerik EKREM BALCI'nın katkılarıyla hazırlanmıştır.
- Sadece öğretmen ve öğrencilerin ücretsiz kullanımına sunulmaktadır.
- Herhangi bir site ya da kitapta yayınlanmasına (isim belirtilse dahi) izin verilmemektedir.
- Bu dokümanın tüm yayın hakları mikailokumus.com'a aittir.

Namazın Hazırlık Şartları	
İftitah Tekbiri	Namaza başlama tekbirine denir. Allahu-ekber denilerek namaza başlanır.
Kıyam	Namazda elleri bağlayarak ayakta durmaya denir. Erkekler ellerini göbek hizasında kadınlar ise göğüs hizasında bağlamak suretiyle kıyama dururlar.
Kıraat	Kur'an'ı Kerim'den belli bir adet ayete ya da sure okumaya denir. Her rekâta ilk olarak Fatiha suresi okunur. Sonrasında Kur'an'dan belirli bir bölüm okunur.
Rükû	Namazda yüzün yere bakacak ve göğüs yere paralel olacak şekilde durmaya denir. Rükuda üç defa sübhane-rabbiye'l-azim denir.
Secde	Namazda dizler yerde alın ve burun yere değecek şekil-de durmaya denir. Secdede üç defa sübhanerabbiye'l-a'la denir. İki defa secde yapıldıktan sonra tekrar kalkılır yukarıda anlatılanlar aynen yapılır ve oturulur.
Kadeiahire (Son Oturuş)	Erkekler sol ayaklarını yan yatırarak sağ ayaklarını sağ tarafa dik tutarak dualar okumak için otururlar. Son oturuşta sırasıyla Tahiyat, Allahümme salli, Allahümme barik ve Rabbeni duaları okunur.
Selam	Esselâmu aleyküm ve rahmetullah diyerek sağa sola selam vermeye denir. Selam verilerek namazdan çıkılır.

• Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak amacıyla yapılan her olumlu davranış, **salih amel** olarak değerlendirilir. Sadaka vermek, anne babaya saygı göstermek, akrabaya iyilik etmek, hoşgörülü bir insan olmak, emri altındaki kişilere merhametle davranmak salih amele örnek gösterilebilir.

• İbadetler, Allah'ın (c.c.) kesin bir emri olup olmama bakımından bazı sınıflandırmalara ayrılmaktadır:

• **Farz**; sözlükte, belirleme, tayin ve takdir etme, karar verme, İslam dininde mükelleflerden yapılması kesinlikle istenen ve terk edilmesi günah olan fiiller, emirler olarak ifade edilmektedir.

• **Vacip**; sözlükte, yapılması gerekli, zorunlu olan, dinen yükümlü sayılan insanların yerine getirmesi zorunlu olan işler, farz emirler olarak ifade edilmektedir.

• **Sünnet**; sözlükte, yol, âdet, gidişat, huy, karakter, mizaç, hâl, tavır, davranış, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) söz, fiil ve onaylamalarını içeren örnek davranışlar, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) sözleri, davranışları ve sahabelerinin yapmış olduğu olumlu davranışları onaylaması, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) yapmış olduğu farz ve vacibin dışındaki tavsiyeler, öğütler olarak ifade edilmektedir.

• **Mendup**; sözlükte, güzel, hoş, iyi, makbul, yapılması dinen güzel olan şey, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) bazen yapıp, bazen terk ettiği işler, nafile, yapılması tavsiye edilip övülen fakat yapılmasında da bir sakınca bulunmayan eylem veya davranış olarak ifade edilmektedir.

• İbadetlerin sınıflandırılması için dikkat edilen bir diğer husus ise yapılaş şekilleridir. Bu nedenle ibadetler ben ve mal ile yapılması bakımından üç kısımda incelenir:

- **Mal ile yapılan ibadetler**: zekât, sadaka, infak gibi...

- **Beden ile yapılan ibadetler**: namaz, oruç, itikâf gibi...

- **Hem mal hem beden ile yapılan ibadetler**: hac, kurban gibi...

İNSAN VE İBADET

• İbadet sözlükte boyun eğme, itaat etme, saygı duyma, kulluk etme, tapınma, ululama, övme, yüceltme, Allah'ın (c.c.) insanlara emrettiği ve insanların da Allah'a (c.c.) karşı yapmakla yükümlü oldukları tüm davranışlar olarak ifade edilmektedir.

• Yüce Allah, ilk insandan bugüne kadar peygamberler aracılığıyla insanlara emir ve yasaklarını iletmıştır. Kur'an-ı Kerimde birçok ayette insanların asıl yaratılış amacının kulluk olduğunu, insanoğlunun asıl görevinin kendisine ibadet etmek olduğunu belirtmiştir.

• İslam dinine göre insan ibadet ederse yaratılış amacına uygun davranmış olur. İbadet insanı Yüce Allah'a yaklaştıran bir eylemdir. İbadet insanı kötü alışkanlıklardan korur. Sürekli ibadet eden bir insan toplum tarafından da sevilir.

"Ben cinleri ve insanları ancak bana ibadet etsinler diye yarattım"

(Zariyat suresi, 56. ayet)

• **Tefekkür** de önemli ibadetlerden biridir. İnsan tefekkür (Allah'ın (c.c.) ayetleri, yarattığı tüm varlıklar ve olaylar üzerinde düşünmek) sayesinde inancını kuvvetlendirir, hayatını daha anlamlı bir şekilde yaşar.

• Toplumsal olarak yerine getirilen namaz ve hac gibi ibadetler, insanların birlik ve beraberlik içerisinde yaşamasını sağlayarak güçlü bir toplum oluşmasında büyük rol oynar.

KUR'AN'DAN MESAJLAR

"Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize ibadet edin ki, Allah'a karşı gelmekten sakınasınız."

(Bakara suresi, 21. ayet)

"Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım."

(Zariyat suresi, 56. ayet)

"Sana ölüm gelinceye kadar Rabbine ibadet et."

(Hicr suresi, 99. ayet)

Not: Bu ayetlerde bütün insanların Allah'a (c.c.) karşı olan sorumluluklarını yerine getirmesi istenmiş, insanın yaratılış amacının kulluk etmek olduğu açıkça belirtilmiştir. Kişi bu bilinç ile yaşam sürmeli, hayatının her döneminde Allah'a (c.c.) kulluk ederek inançlı bir yaşam sürmelidir.